

Materiál pro jednání Akademického senátu VŠE v Praze

Předkládá: Prof. Ing. Hana Machková, CSc., rektorka
Zpracoval: Ing. Tomáš Zouhar, kvestor

Střednědobý výhled rozpočtu VŠE na roky 2022 a 2023

Praha, září 2021

Návrh usnesení

AS VŠE schvaluje střednědobý výhled rozpočtu na roky 2022 a 2023 dle předložených podkladů.

Střednědobý výhled rozpočtu Vysoké školy ekonomické v Praze na roky 2022 a 2023

I. Východiska pro sestavení střednědobého výhledu rozpočtu

1. Střednědobý výhled vychází z informací o návrhu státního rozpočtu na rok 2022 známých ke dni jeho sestavení, tj. k 9. 9. 2021. Dle těchto dostupných informací by mělo v roce 2022 dojít k posílení závazného ukazatele Vysoké školy v rámci kapitoly 333 státního rozpočtu celkem o 1 mld. Kč ve srovnání s rokem 2021. Tyto prostředky budou mezi veřejné vysoké školy rozděleny v institucionálním okruhu, nicméně se předpokládá zvýhodnění oborů VVŠ, které patří mezi společenské priority. MŠMT pro rok 2023 plánuje revizi a úpravy podílů fixní části rozpočtu jednotlivých veřejných vysokých škol, z tohoto důvodu v roce 2023 není předpokládán růst prostředků podle ukazatele A+K.
2. Reprezentativní komise se pro odsouhlasení Pravidel rozpisu státního rozpočtu ze strany MŠMT na vysoké školy schází až v závěru roku, nicméně v průběhu roku byly již projednány záměry ministerstva a předpokládá se, že konečná verze pravidel pro rok 2022 bude bez koncepčních změn vstupních parametrů.
Pro rok 2022 je v návrhu pravidel financování plánováno, že MŠMT bude pokračovat v postupu uplatňovaném pro rozpis rozpočtu vysokých škol na rok 2021 u indikátoru „Mezinárodní mobility“, kde kromě dat za období od 1. 3. 2020 do 30. 8. 2020 nedojde ani k započtení údajů za období od 1. 9. 2020 do 30. 8. 2021 (fixace podílů vysokých škol na tomto ukazateli) a u ukazatele J – ubytování a stravování, u kterého budou k rozpočtení finančních prostředků i nadále využita data na základě sběru údajů pro rok 2020.
3. Národní investice z programu „Rozvoj a obnova materiálně technické základny“ jsou zahrnuty v položce „f) Jiné příjmy...“ a jejich výše vychází z předpokládaného průběžného čerpání alokace přidělené VŠE dle priorit.
4. U těch položek rozpočtového výhledu, u kterých jsou podstatné počty studentů, resp. jiné vstupní parametry, vychází rozpočtový výhled na rok 2022 z hodnot (resp. podílů školy na celku VVŠ) těchto parametrů, které byly použity pro sestavení rozpočtu na rok 2021, neboť nové hodnoty budou známy nejdříve v prosinci 2021.
5. Hodnoty ukazatelů střednědobého výhledu v oblasti výzkumu a vývoje, programů v cizím jazyce, doplňkové činnosti a režii byly stanoveny s přihlédnutím k jejich vývoji v minulých letech a s opatrností plynoucí z výpadku výnosů způsobeným epidemií covid-19.
6. Od roku 2022 je předpokládán pokles získaných vědeckých prostředků, což způsobí stagnaci vybrané režie na úrovni roku 2021.
7. V rozpočtu na roky 2022 a 2023 bude nutné reagovat na rostoucí ceny v oblastech energií a stavebnictví, což souvisí i s nutností zvýšené podpory fondu reprodukce investičního majetku.
8. V následujících letech je předpokládán také legislativní růst zaručené mzdy a příspěvku na stravování, což může způsobit nárůst osobních nákladů jednotlivých pracovišť.
9. Hodnoty položek střednědobého výhledu pro rok 2023 byly stanoveny extrapolací trendů očekávaných změn pro rok 2022, dodržením střednědobého rámce státního rozpočtu (další navýšení rozpočtu VŠ) a s očekáváním plného obnovení aktivit narušených epidemií.

Střednědobý výhled rozpočtu VŠE v tis. Kč

Položka	Rozpočet 2021		Střednědobý výhled rozpočtu na rok 2022		Střednědobý výhled rozpočtu na rok 2023	
	Výnosy	Náklady	Výnosy	Náklady	Výnosy	Náklady
a) Příspěvek ze státního rozpočtu na vzdělávací a tvůrčí činnost	878 862	918 966	898 926	936 926	899 306	937 306
A+K Studijní programy a s nimi spojená tvůrčí činnost	752 795	792 900	777 420	815 420	778 000	816 000
C Stipendia pro studenty doktorských programů	29 295	29 295	29 200	29 200	29 000	29 000
D Mezinárodní spolupráce	267	267	250	250	250	250
F Fond vzdělávací politiky	7 239	7 239	7 000	7 000	7 000	7 000
I Institucionální program (od r. 2021 zahrnuje i příspěvek D)	42 516	42 516	38 356	38 356	38 356	38 356
P Společenské priority - Ekonomická knihovna VŠE (do roku 2019 pod "F")	6 800	6 800	6 800	6 800	6 800	6 800
S1 Sociální stipendia	400	400	400	400	400	400
U1 Ubytovací stipendia	39 550	39 550	39 500	39 500	39 500	39 500
b) Podpora výzkumu, vývoje a inovací	130 267	130 267	125 000	125 000	125 000	125 000
c) Dotace ze státního rozpočtu	16 031	16 031	16 500	16 500	16 500	16 500
D Mezinárodní spolupráce (zahr. studenti a ostatní)	5 194	5 194	5 500	5 500	5 500	5 500
I Centralizované rozvojové projekty	6 272	6 272	6 500	6 500	6 500	6 500
J Dotace na ubytování a stravování	4 565	4 565	4 500	4 500	4 500	4 500
d) Poplatky spojené se studiem	110 762	110 762	113 000	113 000	113 000	113 000
Poplatky za nadstandardní dobu studia	30 000	30 000	33 000	33 000	33 000	33 000
Poplatky za studium v cizím jazyce	80 762	80 762	80 000	80 000	80 000	80 000
e) Výnosy z majetku a ostatní vlastní výnosy vč. FPP	4 300	-	4 000	-	4 000	-
f) Jiné příjmy a příspěvky než ad a) ze SR, státních fondů, Národního fondu a z rozpočtů krajů a obcí	118 025	118 025	81 000	81 000	75 000	75 000
Projekty operačních programů, další účelové prostředky (ÚD, ÚP)	89 957	89 957	75 000	75 000	75 000	75 000
SÚZ - Antivirus, COVID Ubytování, Neinv. prostř. na opravu kolejí	28 068	28 068	6 000	6 000	-	-
g) Výnosy z doplňkové činnosti	235 015	235 015	246 000	246 000	266 000	266 000
Nekomerční činnost	41 200	41 200	41 000	41 000	41 000	41 000
Komerční doplňková činnost	59 700	59 700	50 000	50 000	55 000	55 000
Činnost SÚZ (bez dotace na stravování)	134 115	134 115	155 000	155 000	170 000	170 000
h) Příjmy z darů a dědictví	10 340	10 340	6 000	6 000	6 000	6 000
Režie nákladů celkem		- 35 805		- 34 000		- 34 000
Celkem	1 503 601	1 503 601	1 490 426	1 490 426	1 504 806	1 504 806

Kontrolní součet po očištění od poplatků za nadstandardní dobu studia (jsou příjmem stipendijního fondu), činnosti SÚZ a dotace na ubytování a stravování.

1 306 853

1 306 853

1 297 926

1 297 926

1 297 306

1 297 306

II. Příprava a schválení střednědobého výhledu rozpočtu

Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti

Zákonem č. 23/2017 o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, kterým jsou veřejné vysoké školy zařazeny mezi dotčené veřejné instituce, byly stanoveny některé nové povinnosti v oblasti rozpočtového hospodaření veřejných vysokých škol.

V § 4 odst. (1) uvedeného zákona se stanoví, že: *„Rozpočtem veřejné instituce je plán, jímž se řídí financování činnosti veřejné instituce. Rozpočet obsahuje plán příjmů a výdajů a financování vzniklého salda, nebo plán výnosů a nákladů“.*

V § 4, odst. (3) se dále stanoví, že: *„Střednědobým výhledem rozpočtu veřejné instituce je plán příjmů a výdajů, nebo plán výnosů a nákladů, na každý z rozpočtových roků, na který je střednědobý výhled rozpočtu sestavován“.*

Časový a věcný rámec sestavování rozpočtu a střednědobého výhledu je upraven v § 5 odst. (1), který říká, že: *„Veřejná instituce sestavuje návrh rozpočtu na rozpočtový rok a střednědobý výhled rozpočtu na nejméně 2 další následující rozpočtové roky, při tom zohledňuje veškeré hospodářské skutečnosti, včetně své ekonomické a finanční situace“.*

Zákon dále v § 5 odst. (2) určuje způsob zveřejňování rozpočtových dokumentů na internetových stránkách, a to tak, že mají být zveřejněny:

- a) návrh rozpočtu a střednědobého výhledu rozpočtu nejméně po dobu 10 dnů přede dnem jeho projednání příslušným orgánem, nestanoví-li jiný právní předpis jinak,
- b) rozpočet a střednědobý výhled rozpočtu nejpozději do 30 dnů ode dne jeho projednání nebo schválení příslušným orgánem, nestanoví-li jiný právní předpis jinak.

V § 5 odst. (3) je stanovena povinnost veřejné instituce s návrhem rozpočtu na rozpočtový rok zveřejnit informace o schváleném rozpočtu na rozpočtový rok předcházející roku, na který je předkládán návrh rozpočtu, a o očekávaném, nebo skutečném plnění rozpočtu za předcházející rok.

Následně došlo zákonem č. 24/2017 Sb. také k novelizaci zákona o vysokých školách, když do jeho § 18 bylo doplněno ustanovení o rozpočtovém výhledu, takže po novelizaci zní:

§ 18 Rozpočet a střednědobý výhled veřejné vysoké školy

(1) Veřejná vysoká škola hospodaří podle rozpočtu, který nesmí být sestavován jako deficitní. Veřejná vysoká škola sestavuje rozpočet na kalendářní rok a střednědobý výhled rozpočtu na nejméně 2 další následující roky.

Do kompetencí Akademického senátu školy definovaných v § 9 zákona o vysokých školách přibýlo vedle schvalování rozpočtu i schvalování střednědobého výhledu a do kompetencí Správní rady v § 15 totéž.

Implementace zákona o rozpočtové odpovědnosti na VŠE v Praze

1. Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti vychází z klasického schématu schvalování státního rozpočtu a rozpočtů organizačních složek státu, tj. ze schématu, kdy jsou rozpočet na běžný rok i střednědobý výhled schvalovány „společně“ na konci předcházejícího kalendářního roku (většinou v průběhu prosince). Podstatné je to zejména u střednědobého výhledu, který je na úrovni státu schvalován v situaci značné jistoty rozpočtu na běžný rok.

Rozpočet VŠE je oproti tomu schvalován (ve vztahu ke státnímu rozpočtu jako celku, i ve vztahu k rozpisu rozpočtu kapitoly MŠMT i dalších součástí veřejných rozpočtů) jako rozpočet následný (sekundární) jehož sestavení je možné až po znalosti rozpisů výše uvedených součástí veřejných rozpočtů (zpravidla v průběhu prvních jarních měsíců běžného roku). Zatímco u rozpočtu lze takový postup přijmout (jistě by bylo vhodnější i výhodnější ho sestavovat dříve, ale vzhledem k nedostatku relevantních podkladů z rozpisů vyšších rozpočtů to není prakticky možné), u střednědobého výhledu je takový postup v současnosti nemožný (tedy pokud nechceme sestavovat střednědobý výhled jako dokument zcela odtržený od reality), neboť pravidla rozpisu státního rozpočtu ze strany MŠMT na vysoké školy (podle kterých se určují částky pro jednotlivé školy) pro následující rok jsou většinou určována až v průběhu druhé poloviny běžného kalendářního roku. Vedle důvodů subjektivního charakteru je to dáno i skutečností, že akademický rok není identický s rokem kalendářním, např. informace o počtech přijatých i studujících studentů jsou v „rozpočtově uchopitelné“ formě k dispozici až ke konci listopadu každého roku.

2. Proto se ustanovila praxe rozpočet školy na běžný rok předkládat a schvalovat i nadále v jarních měsících (běžného) roku a střednědobý výhled na následující 2 roky předkládat a schvalovat v posledním čtvrtletí běžného roku. Takový postup je v souladu se zákonem o pravidlech rozpočtové odpovědnosti a plně respektuje i ustanovení, aby při jeho sestavování škola respektovala „*veškeré hospodářské skutečnosti, včetně své ekonomické a finanční situace*“.

Vymezení obsahu a rozsahu střednědobého výhledu

1. Zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti příliš podrobně nedefinuje obsah rozpočtu („*plán příjmů a výdajů a financování vzniklého salda, nebo plán výnosů a nákladů*“), ani střednědobého výhledu („*plán příjmů a výdajů, nebo plán výnosů a nákladů*“). V kombinaci se zákonem o vysokých školách ještě přibývají principy, že rozpočet nesmí být deficitní a také základní struktura příjmů (resp. výnosové části) rozpočtu.
2. Pro účely naplnění zákona o rozpočtové odpovědnosti je střednědobý výhled sestaven v rozsahu, který odráží požadavky obou citovaných zákonů. Jde o přehled základních kategorií nákladů a výnosů, který je sestaven jako vyrovnaný. Struktura výnosové strany odpovídá požadavkům § 18 zákona o vysokých školách (je o něco podrobnější), struktura nákladů je v základním členění odpovídající na členění výnosů.

Formální postup schvalování a zveřejňování střednědobého výhledu

1. Stejně jako v případě časového schématu schvalování vychází zákon o pravidlech rozpočtové odpovědnosti i v případě formálního postupu schvalování a zveřejňování ze standardní praxe organizačních složek státu, tj. předpokládá, že schvalování rozpočtu i střednědobého výhledu je pouze **jednoinstanční**. Oproti tomu zákon o vysokých školách světuje schvalování obou dokumentů jak akademickému senátu, tak i správní radě veřejné vysoké školy, přičemž upravuje mechanismus jejich schvalování takto:

Z § 14 odst. 5 zákona o vysokých školách vyplývá, že o:

... návrzích rozpočtu a střednědobého výhledu „ se po jejich schválení akademickým senátem veřejné vysoké školy vyžaduje ... schválení správní radou veřejné vysoké školy“, přičemž „musí správní rada veřejné vysoké školy rozhodnout do 2 týdnů ode dne postoupení schváleného návrhu akademickým senátem správní radě veřejné vysoké školy, prováděného prostřednictvím rektora; v případě, že správní rada veřejné vysoké školy v této lhůtě nerozhodne, platí, že návrh schválila. V případě, že správní rada veřejné vysoké školy návrh neschválí, vrátí jej s uvedením důvodů k novému projednání akademickému senátu veřejné vysoké školy; původní návrh je v takovém případě schválen bez potřeby dalšího následného schválení správní radou veřejné vysoké školy, jestliže se pro něj vyslovily nejméně tři pětiny všech členů akademického senátu. Ztotožní-li se akademický senát veřejné vysoké školy s připomínkami správní rady veřejné vysoké školy, schválí návrh v jejich znění prostou většinou. Určení dne postoupení, uvedeného ve větě první, vymezí vnitřní předpis veřejné vysoké školy“.

2. Pokud by měly být formálně dodrženy všechny principy zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti v oblasti zveřejňování, pak v kombinaci se zákonem o vysokých školách a jednacími řady senátu i správní rady a lhůtami v nich stanovenými, vznikne těžko řešitelná spleť lhůt a termínů.
3. Návrh střednědobého výhledu byl zveřejněn 10 dnů přede dnem jeho prvního projednávání a schvalování akademickým senátem. Ve stejné lhůtě škola zveřejní případné připomínky správní rady před možným druhým projednáváním a schvalování v akademickém senátu.
4. Schválený střednědobý výhled rozpočtu škola zveřejní na internetových stránkách nejpozději do 30 dnů ode dne jeho definitivního schválení příslušným orgánem, tj. buď po schválení správní radou, nebo po marném proběhnutí lhůty pro schválení správní radou, nebo po schválení při druhém schvalování v akademickém senátu.